

nem sin Repræsentation senere at udføre, er det da ikke ogsaa hans Mening, at det Samme er Tilfældet med § 80? eller skulde han virkelig mene, at man her stillede det kirkelige Samfund mindre frit, inden snævrere Grændser? Man kan heraf see, hvorvidt det kan føre, denne Art af Fortolkning, hvorledes al Sæft og Kraft kan forklæres bort af Grundloven. Jeg har heller ikke hørt Retskyndige fremsætte denne Paastand, jeg har nok hørt den blive fremsat — og den har altsaa ikke her Originalitetens Fortjeneste — men det har altid været af Folk, der ikke vare retskyndige. Men saaledes som den ærede Rigsdagsmand her fortolker § 80, maatte det jo føre til, at han ogsaa forstod § 88 paa en saadan Maade, hvorpæfter den bebudede Foranstaltning kun ikke turde stee administrativt, men ved Lov. Det er kun en vis Ridenflab, der kan bringe til at anvende en anden Maalestok for Fortolkning paa § 80 end paa § 88. Men lad os see, om ikke den samme Tanke, som det ærede Medlem her vil have lagt ind i § 80, skulde paa en klar og fuldstændig Maade have fundet sit Udtryk paa andre Steder i Grundloven; jo ganske vist vilde vi mange Steder finde en vis bestemt Sprogbrug med Hensyn dertil. See vi hen til § 74, saa siger jo denne: „Den dømmende Magts Udøvelse kan kun ordnes ved Lov. Her have vi jo den Tanke, som den ærede Rigsdagsmand vil forklare ind i § 80. Skulde altsaa dette være Meningen af § 80, saa maatte der jo have staaet: „Folketings Forsatning kan kun ordnes ved Lov“. Og det er slet ikke vilkaarligt, at Grundloven bruger disse forskjellige Udtryk; man vil virkelig i Grundloven finde en bestemt Sprogbrug. Lad os derfor ikke søge at bortforklare Grundlovens Ord; at Grundloven har været frifundet nok til ikke at ville tilegne det borgerlige Samfunds Repræsentation den hele Myndighed over kirkelige Forhold, lad os ikke forklare bort, at Grundloven har været frifundet nok til ikke at ville tilegne sig al Magt og Myndighed, men at den ved Siden af den Myndighed, den giver det borgerlige Samfund, ogsaa kan taale, at andre Samfund kunne frit bevæge sig.

Strøm: Jeg skulde først svare et Par Ord paa, hvad den ærede 4de Landstingsmand for 1ste Kreds (Madvig) sagde, idet han tillagde mig, at jeg skulde have fremsat som min Hovedgrund til, at vi skulde vedtage denne Paragraph, at det skulde være af Medlidenhed med de øvrige i Loven omtalte Embedsmænd, som vilde lide Skade ved, at Loven ikke udførem. Han maa have overhørt, hvad jeg tydeligt udtalte, at min Grund ret egentlig var den, at jeg er enig i Paragraphen, hvad Sagens Realitet angaaer. Dernæst maa jeg ogsaa bemærke, at hans Polemik traf slet ikke mig, men kun traf Paragraphen som den staaer i Udkastet, idet jeg udtrykkeligt har erklæret, at saaledes som den stod der, kunde jeg ikke gaae ind paa den, men at den først maatte modtage betydelige Forandringer i Formen. — Hvad dernæst angaaer, at den ærede Minister har bemærket imod mig og søgt at bevise, at min Opfattelse af Grundlovens § 80 er urigtig, saa kan jeg virkelig ikke see, at der ved de Exempler, som han hentebe deels fra § 69 og 88, deels fra § 74, er anført Noget, som strider imod min Mening. Jeg holder fast paa den endda, og naar det hedder i § 88, at alle Indskrænkninger i den frie og lige Afgang til Erhverv skulle hæves ved Lov, og den ærede Minister udtalte, at derved skulde forstaaes, at vi skulde her i Landet have Næringsfrihed, men at det skulde stee ved Lov, saa svarer jeg dertil, at det Samme er Betydningen af § 80. Der er sagt, at Folketings Forsatning skal ordnes, og naar dette stæer, saa skal det stee ved Lov. Naar nu den ærede Minister vistnok vil indrømme, at § 88 ikke taler om en enkelt Lov, men at der ved Udtrykket „ved Lov“ ikke vel efter Sagens Natur kan forstaaes Andet end en Række af Love, saa troer jeg ogsaa, han maa indrømme, at det Samme maa gjælde med Hensyn til § 80, og at altsaa der slet ikke er Tale om een stor gennemgribende Lov for Kirken, men at Udtrykkene her maae i Hensyn til Udtrykkene i § 88 forstaaes som sigtende til netop en Række af Love, hvorved hele dette Forhold ordnes. Der er i det Hele meget Forskjel paa, naar der tales om en For-